Alūksnē,
28.02.2024.

ATZINUMS

Par plānotās būvniecības ietekmi uz kokiem

Objekts: Brūža iela 7, Alūksne, Alūksnes novads

Koku vizuālā novērtēšana Alūksnē, Brūža ielā 7, kadastra Nr. 36010086606001, 36010150001, veikta 2024. gada 27. februārī. Dabā apsekoti 2 dižkoki. Pirmais dižkoks - baltais vītols (pielikumā attēls Nr.1) aug aiz Alūksnes kultūras centra Z pusē, netālu no laivu mājām "Iekšezers 5", otrs dižkoks - papele aug blakus auto stāvlaukumam (pielikumā attēls Nr.2).

Vispārējs novērtējums

1. Baltais vītols – aptuveni 20 m augsts koks ar apkārtmēru, kas mērīts 0,7m augstumā virs sakņu kakla, 5,95m, ar šauru vainagu. Koka vainagā daudz liela izmēra sausu zaru. Dižkokam, 3m augstumā, pirms pāris gadiem izlūzis viens no diviem stumbriem, radot, aptuveni, 1,5m diametrā lielu brūci, kuru apskatot var secināt, ka baltajam vītolam ir stumbra trupe.
2. Papele – aptuveni 26 m augsts koks, mērot 0,5m virs sakņu kakla zem vietas, kur stumbrs sadalās sešos stumbros, 5,4m. Dižkokam nav redzamu bojājumu.

Situācijas izvērtējums un individuālās rekomendācijas koku saglabāšanai

1. Pēc Alūksnes novada pašvaldības perspektīvā teritorijas attīstības plāna (pielikums Nr.2) tiek secināts, ka baltā vītola tuvumā plānots būvēt ēku, kā arī veidot pastaigu taku. Saskaņā ar 2010. gada 16. martā pieņemto MK noteikumu Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 2. pielikumu, vītols ir aizsargājams koks – valsts nozīmes dižkoks, kuram noteikta aizsargzona vainaga projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas).

   Apsekojot koku dabā, var secināt, ka kokam ir trupe. Uz perspektīvā plānotās ēkas pusi augošais stumbrs ir nolūzis (skat. 1. attēlu) un vainaga zaru nav. Arī uz plānotās takas pusi ezera krasta zonā koka vainags ir mazs. Lai koks nebūtu bīstams, tam jāveic vainaga kopšana. Pēc kopšanas darbu veikšanas vainaga projekcija vēl samazināsies.

   Iespēju robežās, taku projektēt ārpus minimālās sakņu aizsardzības zonas, bet ne tuvāk kā 1 m no koka stumbra. Laipu izbūvēt nenorokot no augsnes virskārtas vairāk par 20 cm. Labiekārtojot teritoriju, vai ceļot segumus uz augšu, papildus nodrošinot augsnes aerāciju (izmantojot, piemēram, slodzes izlīdzinošu materiālu "Arboraft" vai analogus materiālus).

   Koka kritisko sakņu aizsardzības zonu būvdarbu laikā nepieciešams norobežot ar pagaidu žogu. Koka kopšanas darbi jāveic pirms būvniecības darbu uzsākšanas. Koka vainaga kopšana jāveic kokkopim – arboristam.

   Nav pieļaujams izbūvēt pazemes komunikācijas koka kritiskajā sakņu aizsardzības zonā. Minimālajā sakņu aizsardzības zonā pieļaujams pazemes

komunikācijas izbūvēt izmantojot caurdures metodi vai rokot manuāli, neizmantojot traktortehniku, un saudzējot sakņu sistēmu, ieguldot komunikācijas zem sakņu sistēmas.

2. Pēc Alūksnes novada pašvaldības perspektīvā teritorijas attīstības plāna (pielikums Nr.2) tiek secināts, ka papeles tuvumā, gar Alūksnes ezera krastu, plānots būvēt pastaigu taku.

   Iespēju robežās, taku projektēt ārpus minimālās sakņu aizsardzības zonas, bet ne tuvāk kā 5 m no koka stumbra, jo mitrajā ezera krasta daļā papeles saknes ir maz vai gandrīz nav (skat. 2. att.).

   Laipu izbūvēt nenorokot no augsnes virskārtas vairāk par 20 cm. Labiekārtojot teritoriju, vai ceļot segumus uz augšu, papildus nodrošinot augsnes aerāciju (izmantojot, piemēram, slodzes izlīdzinošu materiālu "Arborafl" vai analogus materiālus).

   Koka kritisko sakņu aizsardzības zonu būvdarbu laikā nepieciešams norobežot ar pagaidu žogu.

   Koka kopšanas darbi jāveic pirms būvniecības darbu uzsākšanas. Koka vainaga kopšana jāveic kokkopim – arboristam.

   Nav pieļaujams izbūvēt pazemes komunikācijas koka kritiskajā sakņu aizsardzības zonā. Minimālajā sakņu aizsardzības zonā pieļaujams pazemes komunikācijas izbūvēt izmantojot caurdures metodi vai rokot manuāli, neizmantojot traktortehniku, un saudzējot sakņu sistēmu, ieguldot komunikācijas zem sakņu sistēmas. Lai izvairītos no sakņu saraušanas un traumēšanas, pirms inženierkomunikāciju un labiekārtojuma izbūves, ja rakšanas darbi tiek plānoti sakņu aizsardzības zonā, jāveic koku sakņu sagatavošanas darbi. Vispirms nepieciešams uzmērīt un nospraust tranšejas atrašanās vietu. Pēc tam ar gaisa lāpstu (airspade) tiek izrakta 0,5 m plata un 1,2-1,5 m dziļu tranšeju paralēli būvprojekta plānoto rakšanas darbu robežai (ja rakšanas darbi tiek plānoti dziļāk par 0,30 m, piemēram, pamatu, izbūve u.t.t) koku virzienā. Koka saknes, kuru diametrs lielāks par 1 cm, apzāģējamas vai apgriežamas ar šim nolūkam paredzētu rokas darbarīku. Atraktās saknes nedrīkst iekaltēt, jāveic to mitrināšana un piesegšana, ja nepieciešams – līdz pat tranšejas aizbēršanai. Noslēgumā tranšeju visā dziļumā nepieciešams aizpildīt ar ielabotu augsni (50-75% komposts, 35-50% grants) un salaistīt. Inženierkomunikācijas sakņu kritiskajā un minimālajā aizsardzības zonā ievietot izmantojot caurdures metodi.

   Būvniecības rezultātā kokam var tikt skarta kritiskā un minimālā sakņu aizsardzības zona un var būt sakņu virsmas samazinājums. Lai nepasliktinātu koka vitalitāti nepieciešams nodrošināt papildus koka laistīšanu.

Kokiem būvprojektā jāizstrādā risinājumi, kas nodrošinās koku sakņu sistēmas saglabāšanu, ievērojot atzinumā minētās rekomendācijas, kā arī nodrošināt sakņu sistēmas aerāciju un izlīdzināt slodzi uz sakņu sistēmu. Izstrādātie risinājumi jāsaskaņo ar kokkopi – arboristu un jānodrošina koku monitorings būvniecības laikā.

Pielikums



1.attēls. Baltais vītols.



2.attēls. Papele.

Objektu apsekoja un atzinumu sagatavoja:

Kokkopis – arborists Zigmārs Mazulis

2.PIELIKUMS

PERSPEKTĪVAIS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNS
ALŪKSNES NOVADA PAŠVALDĪBA

